

LÄRARHANDLEDNING TILL *Det Magiska Huset*

UNGA PÅ OPERAN UPPTÄCKER OPERAHUSET

INTRODUKTION

– *Det magiska huset*

I *Det magiska huset* kan skolor ta del av Kungliga Operans verksamhet och följa med bakom kulisserna på en av Sveriges nationalscener. Här arbetar inte bara operasångare, dansare och musiker utan också en mängd andra yrkesgrupper som tillsammans skapar opera- och dansföreställningarna.

Lärohandledningen är framtagen som inspiration till arbete i klassrummet efter att eleverna har fått se avsnittet *Unga på Operan upptäcker Operahuset*. Övningarna kan anpassas efter eleverna och göras i helklass, mindre grupper eller individuellt. Handledningen riktar sig i första hand till lärare i klasserna 1-3, men passar även äldre elever.

AVSNITTET

I det här avsnittet får vi tillsammans med pedagogen Sara upptäcka Operahuset.

KURSMÅL INOM ÄMNET SVENSKA, SAMHÄLLSKUN- SKAP *årskurs 1-3*

Detta avsnitt fokuserar på kursmålen:

- ✓ Att skapa och uttrycka sig genom olika estetiska uttrycksformer.
- ✓ Utveckla kunskaper om samarbete och om Operahuset som arbetsplats.
- ✓ Att undersöka verkligheten.
- ✓ Muntlig framställning.
- ✓ Att reflektera över konst och samhälle nu och förr.

FACIT TILL QUIZ PÅ SIDAN 8

FACIT: 1 – 2, 2 – X, 3 – 2, 4 – X, 5 – 1, 6 – X, 7 – X, 8 – 1, 9 – 2, 10 – X

ORD I AVSNITTET

SALONG

Utrymmet där publiken sitter under föreställningen kallas för salongen. Operans salong har 1153 platser, uppdelat på en parkett längst ned och tre stora balkonger ovanför parketten.

INSPICIENT

Inspicienten är personen som leder arbetet bakom scenen under en föreställning. Från inspicienthytten håller inspicienten kontakt med alla andra genom att skicka signaler och prata i mikrofon.

FALLUCKA

Falluckan är en lucka i scengolvet som kan öppnas under föreställningen. Där kan saker och personer komma upp eller försvinna ned under scenen.

SUFFLÖR, SUFFLÖS

Sufflören hjälper sångarna med text (och musik) från en sufflörlucka i scengolvet. Med sin röst och olika tecken kommunicerar sufflösen med sångarna på scenen.

LOKALVÅRDARE

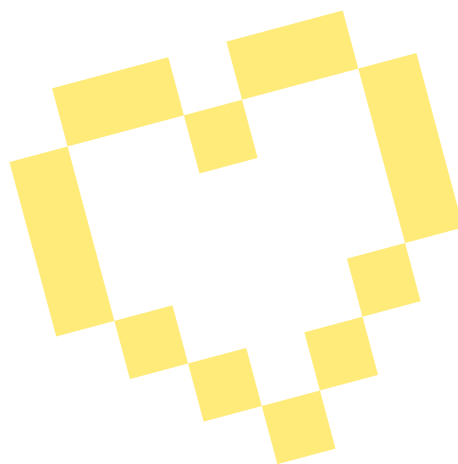
Lokalvårdarna arbetar med att städa alla rum i Operahuset. På Operan finns det 13 lokalvårdare som tar hand om hela huset.

PUBLIKVÄRDAR

De personer som tar emot och hjälper publiken till sina platser kallas för publikvärdar. Publikvärdar finns både på teatrar och vid till exempel idrottsarrangemang och konserter.

KROPPSPRÅK

Rörelser och gester (medvetna eller omedvetna) som uttrycker känslor och information brukar kallas kroppsspråk. Exempel på hur vi »pratar« utan ord är att rycka på axlarna och skaka på huvudet.

KUNGLIGA OPERAN

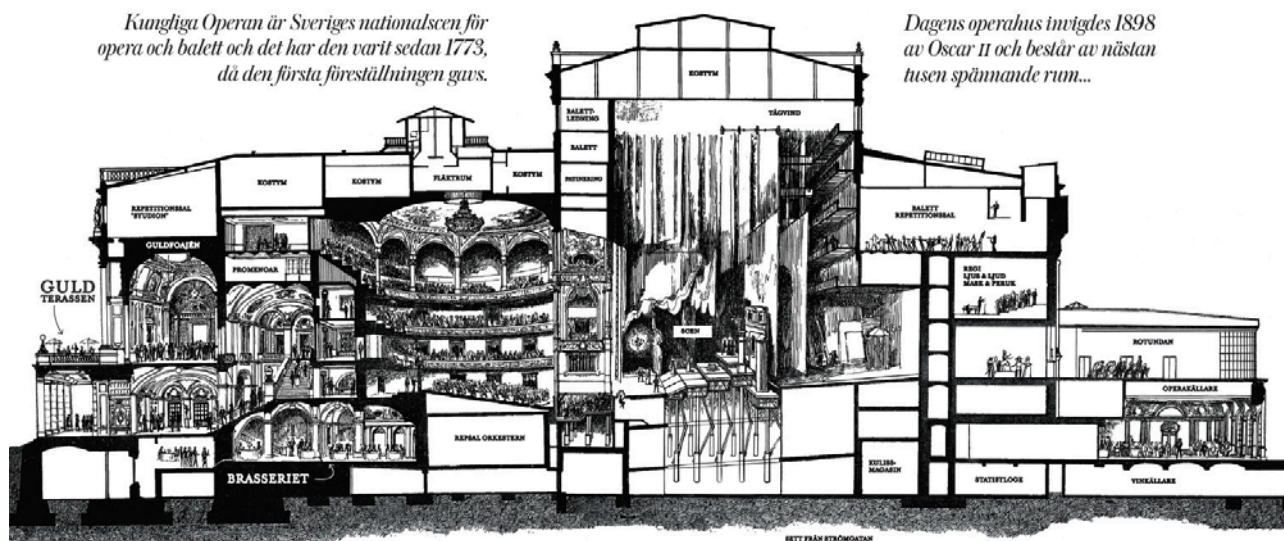
Kungliga Operan ligger i centrala Stockholm och är hela Sveriges nationalscen för opera och balett. Operahuset är tolv våningar högt och 27 000 kvadratmeter stort. Lika stort som 64 basketplaner. I mitten av huset ligger scenen och salongen. Här händer det någonting nästan hela tiden. På dagarna är det repetitioner. Då övar sångare, dansare och musiker både på scenen och runt om i huset i

repetitionssalar och övningsrum. På kvällarna fylls salongen med publik som kommit för att se föreställning. Det som ska se ut som magi för publiken kräver mycket arbete och på Operan arbetar många människor tillsammans. Vissa av dem ser publiken aldrig men de är lika viktiga som artisterna på scenen. I det här avsnittet av *Det magiska huset* träffar vi några av dem.

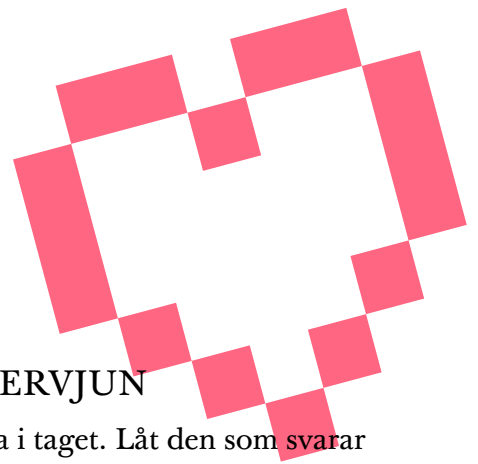

Kungliga Operan är Sveriges nationalscen för opera och balett och det har den varit sedan 1773, då den första föreställningen gavs.

Dagens operahus invigdes 1898 av Oscar II och består av nästan tusen spännande rum...

ALLA BEHÖVS

DISKUTERA

I skolan finns lärare och elever. Men vilka fler finns där för att allting ska fungera? Tänk igenom alla som arbetar på er skola. Vad har de för yrken? Vad gör de? Hur skulle det vara om de inte fanns där?

UPPGIFT

Sara går runt och träffar Erik, Lotta och Lise-lotte och får lära sig om vad de gör. På samma sätt kan ni ta reda på mer om alla som arbetar på skolan. Välj en eller ett par personer och intervju dem om deras arbete. Gör sedan en presentation för de andra i klassen. Uppgiften kan göras enskilt, i par eller i små grupper.

FÖRBEREDELSE

- ✓ Förbered frågorna innan.
Vad är ni intresserade av att veta?
Exempel på frågor att ställa:

Vad gör du på ditt arbete?
Hur ser en vanlig dag ut?
Är det något som är svårt att göra?
Vad är det bästa med ditt arbete?
Berätta något som du inte tror att alla vet om ditt arbete.
Vad ville du bli när du var liten?
- ✓ Ifall ni är flera som intervjuar tillsammans, bestäm innan vem som ska fråga vad.
- ✓ Bestäm också ifall ni ska spela in intervjun eller skriva ned svaren.

UNDER INTERVJUN

- ✓ Ställ en fråga i taget. Låt den som svarar få tid på sig att tänka och svara.
- ✓ Lyssna noga på den ni intervjuar. Svaren blir oftast bättre om den som ställer frågorna är nyfiken och intresserad.
- ✓ Är det något ni inte förstår, ett ord eller något annat, be om en förklaring. (Som Sara gör i avsnittet när hon säger: »En fallucka, vad är det?«)
- ✓ Avsluta med att tacka för intervjun!

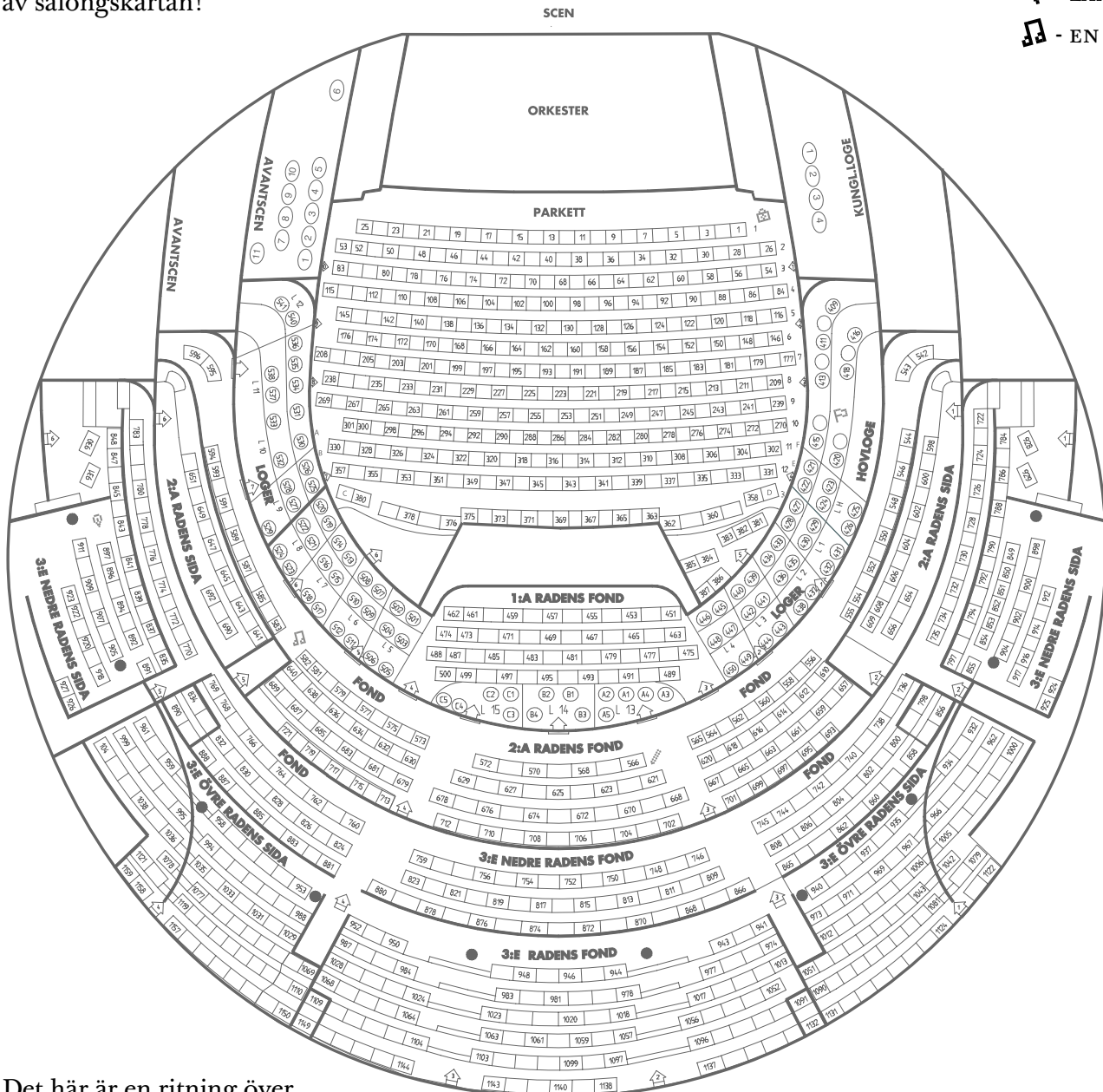
EFTER INTERVJUN

- ✓ Lyssna på inspelningen eller skriv rent anteckningarna.
- ✓ Vad fick ni reda på? Var det något som ni inte visste?
- ✓ Gör en presentation för de andra i klassen. Dela upp vem som ska berätta vad och i vilken ordning. Öva innan ni gör presentationen.

HITTA KVARGLÖMDA SAKER

Lotta och de andra lokalvårdarna stödar i Operahuset varje dag. Ibland glömmar publiken saker i salongen. Hjälp till att hitta de kvarglömda sakerna med hjälp av salongskartan!

- - VÄSKA
- - FLAGGA
- - PENNA
- - LAMPA
- - EN NOT

Det här är en ritning över stora salongen och alla sittplatser. Parkett är längst ned och närmast scenen. På första till tredje raden så sitter publiken på balkonger.

Första raden ligger en våning upp från scen-golvet, andra raden två våningar upp och tredje raderna ligger allra längst upp.

UTSKRIFTSVÄNLIG

FLYGLEDARE OCH PILOT

Att samarbeta och lita på varandra är viktigt för alla som arbetar på och bakom scenen. I den här leken gäller det att samarbeta, lyssna och lita på varandra för att lyckas.

- ✓ Lägg ut hinder på ett golv. Helst ska det vara mjuka hinder – klädesplagg, kuddar, rep etc.
- ✓ Låt eleverna arbeta i par. En är flygledare och en är pilot.
- ✓ Den som är pilot har ögonen förbundna. Det är dimma och mörker!
- ✓ Den som är flygledare ser och ska nu leda piloten med bara sin röst. Flygledaren beskriver stegvis hur piloten ska ta sig fram. Exempelvis: »Gå rakt fram, stopp, gå två steg till höger, och så vidare.« Ta det lugnt så att piloten hänger med. Målet är att komma till andra sidan av hinderbanan utan att piloten nuddat någonting på hinderbanan.

SUFFLERA

Liselotte hjälper operasångarna att minnas texten och finns som stöd för dem under hela föreställningen. På samma sätt kan eleverna hjälpa varandra att lära sig text eller information utantill, till exempel inför en presentation.

- ✓ Varje elev väljer en kort text att lära sig utantill. Det kan vara en dikt, en liten berättelse eller en kort faktatext, kanske till en muntlig redovisning.
- ✓ Låt eleverna läsa igenom texten enskilt först.
- ✓ Låt eleverna i par berätta fritt för varandra vad texten handlar om. Därefter läser de upp sina texter högt, precis som det står.
- ✓ Nu tar den som ska sufflera hand om texten. Den som ska lära sig utantill får hjälp när den kör fast. Ibland kan det hjälpa med bara första ordet i en mening, ibland behövs flera ord, eller hela meningen. Men sufflera inte för snabbt! Ibland behöver den som ska lära sig utantill tänka efter själv. Lyssna på varandra och försök vara till stöd på bästa sätt.
- ✓ Byt sedan roller.

DISKUTERA

Hur gick det? Var det lätt eller svårt att sufflera? Hur kändes det att få hjälp av en sufflör? Hur kan sufflörerna förstå att hjälp behövs? Vad är kroppsspråk? Hur syns det att någon glömt bort vad de ska säga? Hur är det att lära sig någonting utantill, tycker ni? Svårt, lätt, roligt?

QUIZ – OPERAHUSET

	1	X	2
1. Vad kallas platsen där publiken sitter under en föreställning på Operan?	Sal	Kokong	Salong
2. Hur många sittplatser finns det på Operan?	153	1153	53
3. Vad kallas den som leder arbetet bakom scenen?	Inspektör	Regissör	Inspicient
4. Hur håller Erik kontakt med alla bakom scenen?	Han jobbar mest för sig själv	Genom knappar och en mikrofon	Han sms:ar
5. Vad gör en sufflös?	Hjälper sångarna med texten	Hjälper sångarna med kostymen	Säljer biljetter
6. Hur kommer Liselotte in i sufflörluckan?	Hon kryper ner	Genom en dörr under scenen	Genom en hemlig tunnel
7. Vilken tid börjar städarna sin dag på Operan?	Kl 08.20	Kl 06.00	Kl 16.00
8. Vad tycker Lotta bäst om att städa?	Putsa mässing	Damma statyer	Dammsuga trappen
9. Vad är en fallucka?	En fälla	En hiss för publiken	En lucka i scengolvet
10. Vad brukar publiken oftast göra efter en föreställning?	Sjunga tillsammans	Applådera	Tända fyrverkerier

